T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2014 / 669
KARAR NO : 2014 / 734
KARAR TR : 14.7.2014

ÖZET : 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 10. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılan da-vanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözüm-lenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : T.B. Mermer San. ve Tic. Ltd. Şti.
Vekili : Av. R. Ü.
Davalı : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

O L A Y : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğünün 7.5.2013 gün ve 12315 sayılı işlemi ile, Muğla İli, Milas İlçesi sınırları içerisinde, davacı uhdesinde bulunan sicil:52413 sayılı II (b) grubu maden (mermer) işletme ruhsat sahasının, Maden İşleri Genel Müdürlüğünce yapılan incelemesi sırasında, teknik nezaretçi defterinin heyet üyelerine ibraz edilmediğinden bahisle, davacı adına, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 10. maddesinin altıncı fıkrası uyarınca 4.656,60 TL idari para cezası verilmesine, ayrıca 2010 yılına ait çevre uyum teminatının süresi içerisinde yatırılmadığının tespit edildiğinden bahisle, teminatın irad kaydedilmesine de karar verilmiştir.

Davacı vekili, idari para cezasının iptaline ve irad kaydedilen teminatın iadesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerine itirazda bulunmuştur.

ANKARA 21. SULH CEZA MAHKEMESİ: 26.9.2013 gün ve D.İş:2013/21 sayı ile, idari para cezası ile birlikte aynı işlemle ayrıca 2010 yılına ait çevre uyum teminatının irad kaydedilmesine de karar verildiğinden, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesine göre idari para cezası yanında idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması nedeniyle davanın çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle itirazın görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmış, Ankara 14. İdare Mahkemesi'nce, aralarında maddi veya hukuki yönden bağlılık ya da sebep-sonuç ilişkisi bulunmayan her iki işleme (para cezası ve teminatın irat kaydedilmesi) karşı ayrı ayrı düzenlenecek dilekçeler ile dava açılması gerekirken aynı dilekçe ile dava açıldığı belirtilerek, 2577 sayılı Yasa hükümlerine uygun olmayan dava dilekçesinin yukarıda belirtildiği şekilde ayrı ayrı dilekçeler ile yeniden dava açılmak üzere reddine karar verilmesi üzerine, davacı vekili idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmış, Ankara 14. İdare Mahkemesi bu kez, davanın çözümünün taşınmazın bulunduğu yer mahkemesi olan Muğla İdare Mahkemesi'nin yetkisinde olduğu gerekçesiyle davanın yetkisizlik nedeniyle reddine, dava dosyasının yetkili Muğla İdare Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiş, itiraz edilmeyen karar kesinleşmiştir.

MUĞLA 2. İDARE MAHKEMESİ: 8.4.2014 gün ve E:2014/180 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesi ile amaçlananın, aynı maddi olaydan kaynaklanan hem yaptırım kararı, hem de para cezası bulunması halinde, bunların yargı yolunun ayrı olması durumunda farklı uygulama ve kararların doğabileceğinden, bunun da hukuk devletine olan güveni zedeleyeceği açık olduğundan dolayı, bu sakıncanın giderilmesi olduğu, öyleyse bu madde ile anlaşılması gerekenin faklı yargı kollarının görevine giren idari işlemlerin aynı maddi olaydan doğmasının (maddi birliktelik koşulu) gerektiği, çünkü farklı yargı kollarının aynı maddi olayı farklı farklı yorumlamasının farklı sonuçlar doğurabileceği nedeniyle bu maddenin düzenlendiği, nitekim, 3194 sayılı Yasanın 42.maddesinde yargı yeri düzenlen-mediği halde,Uyuşmazlık Mahkemesinin bu maddeden kaynaklanan para cezası uyuş-mazlıklarında, ayrıca yıkım kararı olmasa bile temelinde yapı tatil tutanağının bulunması (maddi olayın aynı olması) sebebiyle idari yargıyı görevli gördüğü, yine trafik para cezası ile sürücü belgesinin geri alınması durumunda da, işlemlerin tarih ve sayıları farklı olduğu halde, yüksek mahkemenin aynı maddi olaydan kaynaklanması sebebiyle bu tür uyuşmazlıkları da idari yargının görevinde gördüğü açıklanarak, olayda, her ne kadar aynı inceleme içerisinde yer alsa bile, nezaretçi defterinin ibraz edilmemesinin ayrı bir maddi olay, çevre uyum teminatının yatırılmaması sebebiyle teminatın gelir kaydedilmesinin ayrı bir maddi olay olduğu, nezaretçi defterini ibraz etmemek fiili, hem para cezasına, hem de teminatın irat kaydedilmesine sebep olsa idi, maddi olayda birliktelik koşulunun gerçekleşmiş olabileceğini, ancak böyle bir durumun bulunmadığı,

olayda iki ayrı fiil, dolayısıyla iki ayrı yaptırım kararının bulunduğu, bu durumda iki ayrı fiil ve iki ayrı yaptırımın salt aynı idari işlemde yer almasının, 27/8. madde kapsamında değerlendirilemeyeceği ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun, 3 ve 27. maddeleri uyarınca, Maden Kanununda bu Kanun uyarınca verilen idari para cezalarına karşı itiraz mercii hususunda bir hüküm bulunmaması nedeniyle Kabahatler Kanunu uygulanacağından, dava konusu idari para cezasının görüm ve çözümünün adli yargı yerinin görev alanında bulunduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuş-mazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına ve Uyuşmazlık Mahkemesince bir karar verilinceye kadar davanın incelenmesinin ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Nurdane TOPUZ, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 14.7.2014 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunul-duğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, idari para cezasının iptali istemiyle açılan dava yönünden oluşan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonraGEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 3213 sayılı Kanun'un 10. maddesinin altıncı fıkrası uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4/6/1985 gün ve 3213 sayılı Maden Kanunu'nun "Amaç" başlığını taşıyan 1. madde-sinde, "Bu Kanun madenlerin aranması, işletilmesi, üzerinde hak sahibi olunması ve terk edilmesi ile ilgili esas ve usulleri düzenler" denilmiş; "Beyan usulü" başlığı altında düzenlenen 10.maddesinin altıncı fıkrasında ise, "Teknik nezaretçinin atandığı ruhsat sahasındaki faaliyetleri düzenli bir şekilde denetleyerek tespit ve önerilerini teknik nezaretçi defterine kaydetmesi zorunludur. Aksi takdirde teknik nezaretçi uyarılır. İkinci kez aynı ruhsat ile ilgili olarak bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda teknik nezaretçi hakkında beşinci fıkra hükümleri uygulanır. Teknik nezaretçi defterini, teknik nezaretçi ile ruhsat sahibi veya vekili imzalar. Defterin ibraz edilmemesi veya düzenli tutulmaması halinde, ruhsat sahibine on yıl süreli işletme ruhsatları için belirlenen yıllık işletme ruhsat harcı tutarında idari para cezası uygulanır." hükmü yer almıştır.

"Harç,teminat, cezalar ve diğer yaptırımlar" başlığı altında düzenlenen 13. madde-sinde, "(Değişik birinci fıkra: 10/6/2010-5995/7 md.) Ruhsatların verilmesi için harç ve teminatın yatırılması zorunludur. Ruhsat teminatı, ruhsat aşamasına ve ruhsat süresine bağlı olarak hektar başına yıllık ruhsat harcının % 1' idir. Bu oranı % 50'si oranında artırmaya veya aynı oranda eksiltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Teminat miktarı 10.000 TL'den az olamaz. Bu miktar her yıl yeniden değerleme oranı nispetinde artırılır. Arama dönemi üretim izni ve üretim için işletme izni talep edildiğinde çevre ile uyum teminatı alınır. Bu teminat, özel kanunlarında belirtilen hükümler hariç yıllık işletme ruhsat harç bedeli kadar her yıl Haziran ayının son günü mesai saati bitimine kadar yatırılır. Bu teminatın süresi sonuna kadar yatırılmaması halinde ruhsat teminatı irad kaydedilir. Faaliyet sonrası sahanın çevre ile uyumlu hale getirilmesini müteakip, çevre ile uyum teminatı iade edilir.

İrad kaydedilerek tamamlanması istenilen teminatların ruhsat sahibi tarafından üç ay içinde yatırılması gerekir. Bu süre içinde yatırılmamış ise ikinci bir üç aylık süre verilir. Verilen bu sürede de teminatı yatırılmaz ise faaliyetler durdurulur. Teminat, takip eden altı ay içinde de tamamlanmaz ise ruhsat iptal edilir.

Bu Kanuna göre irad kaydedilen ve tamamlanması gereken teminatlar güncel teminat üzerinden alınır.

Süresi içerisinde yatırılmayan teminatlar her defasında ikiye katlanır.

(Değişik beşinci fıkra: 10/6/2010-5995/7 md.) Teminatlar, bir ay içinde muhasebe birimi emanet hesabına aktarılmak üzere Bakanlığın belirlediği bankada açılacak teminat hesabına yatırılır. Bu Kanuna göre irad kaydedilen teminatlar genel bütçeye gelir kaydedilir.

I.Grup (a) bendi madenlerin teminatları ile irad kaydedilen teminatları il özel idaresi hesabına yatırılır.

(Değişik yedinci fıkra: 10/6/2010-5995/7 md.) Bakanlık, mülki idare amirlikleri ve il özel idareleri tarafından bu Kanuna göre verilen idarî para cezaları 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununa göre tahsil edilir. Tahakkuk eden ve ödenmeyen Devlet hakları ile ruhsat harçları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilmek üzere ilgili tahsil dairesine bildirilir " denilmiştir.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 2, 3, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 27, 29, 30, 31, 32, 47; ek 7, 8; geçici 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19. maddelerinde 10.6.2010 gün ve 5995 sayılı Kanun, geçici 20. maddesinde 12.7.2012 gün ve 6353 sayılı Kanun ile değişiklik yapılmış ise de; Maden Kanunu'nda, idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır" ; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında, "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Aynı Kanunun 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrada ise; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 3213 sayılı Maden Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, görev uyuşmaz-lığının esasını oluşturan idari para cezasına konu işlem(teknik nezaretçi defterinin heyet üyelerine ibraz edilmemesi nedeniyle davacı adına 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 10. maddesinin altıncı fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine ilişkin) kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmediği anlaşıldığından, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Muğla 2. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile, Ankara 21. Sulh Ceza Mahkemesince idari para cezasının iptali istemiyle açılan dava yönünden verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Muğla 2. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, idari para cezasının iptali istemiyle açılan dava yönünden, Ankara 21. Sulh Ceza Mahkemesince verilen 26.9.2013 gün ve D.İş:2013/21 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA 14.7.2014 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Eyüp Sabri BAYDAR	Üye Ali ÇOLAK	Üye Nurdane TOPUZ
	Üye Alaittin Ali ÖĞÜŞ	Üye Ayhan AKARSU	Üye Mehmet AKBULUT